

วารสารธรรมเพื่อชีวิต
JOURNAL OF DHAMMA FOR LIFE
ISSN: 2822-048X
<https://soo8.tci-thaijo.org/index.php/dhammalife/index>

Original Research Article

Lessons Learned on the Operation of Learning Center for Smoke-Free Schools from Educational Institutions Certified as Learning Center Assessments

การถอดบทเรียนวิธีการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้เพื่อโรงเรียนปลอดบุหรี่
จากสถานศึกษาที่ได้รับการรับรองให้เป็นศูนย์การเรียนรู้
Thuchchai Kaewwongthi^{1*}, Patchareewan Kijmee²
& Sukanya Nimananth³

รัชชัย แก้ววงศ์^{1*}, พัชรวิพรรณ กิจมี² และ สุกัญญา นิมานันท์³

ARTICLE INFO

Name of Author & Corresponding Author: *

1. Thuchchai Kaewwongthi

รัชชัย แก้ววงศ์
The Far Eastern University, Thailand.
มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น
Email: Thuchchai337@gmail.com

2. Patchareewan Kijmee

พัชรวิพรรณ กิจมี
The Far Eastern University, Thailand.
มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น
Email: Patchareewan_Kijmee@gmail.com

2. Sukanya Nimananth

สุกัญญา นิมานันท์
The Far Eastern University, Thailand.
มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น
Email: Sukanya_Nimananth@gmail.com

คำสำคัญ

ศูนย์การเรียนรู้เพื่อโรงเรียนปลอดบุหรี่, โรงเรียน
ปลอดบุหรี่, การพัฒนาโรงเรียนปลอดบุหรี่

Keywords:

Smoke-Free School Learning Center,
Smoke-Free School, Smoke-Free School
Development

Article history:

Received: 19/03/2025

Revised: 25/04/2025

Accepted: 09/08/2025

Available online: 09/09/2025

How to Cite:

Kaewwongthi et al. (2025). Lessons
Learned on the Operation of Learning
Center for Smoke-Free Schools from
Educational Institutions Certified as
Learning Center Assessments. *Journal
Dhamma for Life*, 31(3), 919-930.

ABSTRACT

This study aimed to investigate the operational methods of smoke-free school learning centers from educational institutions that have been certified as learning centers. The target groups consisted of 10 leading teachers from Doi Saket Wittayakom School, a model smoke-free school, and 3 administrators and leading teachers from Hang Dong Rathrathupathum School smoke-free school learning center. The research instruments were a checklist and interview recording form. Data were analyzed using content analysis and presented in a narrative format.

The results revealed that the operational methods of the smoke-free school learning center at Hang Dong Rathrathupathum School covered all three assessment criteria areas: atmosphere and environment, personnel, and activities and processes, receiving 72 out of 75 possible points. The operational methods were divided into four aspects: 1) Planning - with clear policies from administrators, establishing management structures and issuing implementation orders according to the 7 measures for smoke-free schools 2) Implementation- defining clear roles and responsibilities, involving student leaders in organizing activities, developing staff expertise, and integrating tobacco education across all learning areas 3) Monitoring - key success factors identified included administrative support, clear policies, and participation from all sectors, while challenges included heavy teacher workloads and limited budget 4) Improvement - addressing teacher workload issues by integrating tobacco education into regular teaching, working as a team with clearly defined responsibilities, and mobilizing resources from network partners.

ศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย
Thai Journal Citation Index Centre

<https://so08.tci-thaijo.org/index.php/dhammalife/index>

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิธีการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้เพื่อโรงเรียนปลอดบุหรี่จากสถานศึกษาที่ได้รับการรับรองให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ กลุ่มเป้าหมาย คือ ครูแกนนำโรงเรียนปลอดบุหรี่ต้นแบบโรงเรียนดอยสะเก็ดวิทยาคม จำนวน 10 คน และผู้บริหารและครูแกนนำศูนย์การเรียนรู้เพื่อโรงเรียนปลอดบุหรี่โรงเรียนหางดงรัฐราษฎร์อุปถัมภ์ จำนวน 3 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบตรวจสอบรายการ และแบบบันทึกการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาและนำเสนอเป็นความเรียง ผลการศึกษาพบว่าวิธีการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้เพื่อโรงเรียนปลอดบุหรี่ ของโรงเรียนหางดงรัฐราษฎร์อุปถัมภ์ มีการดำเนินงานครบทั้ง 3 ด้านตามเกณฑ์การประเมิน ได้แก่ ด้านบรรยากาศและสภาพแวดล้อม ด้านบุคลากร และด้านกิจกรรมและกระบวนการ ได้รับคะแนนการประเมิน 72 คะแนน จากคะแนนเต็ม 75 คะแนน โดยวิธีการดำเนินงานแบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการวางแผน มีนโยบายชัดเจนจากผู้บริหาร จัดโครงสร้างการบริหารและออกคำสั่งการปฏิบัติหน้าที่ตาม 7 มาตรการโรงเรียนปลอดบุหรี่ 2) ด้านการปฏิบัติงาน กำหนดบทบาทหน้าที่ชัดเจน มีนักเรียนแกนนำร่วมจัดกิจกรรม พัฒนาบุคลากรให้เป็นผู้เชี่ยวชาญและบูรณาการเรื่องบุหรี่ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ 3) ด้านการตรวจสอบ พบว่า ปัจจัยความสำเร็จคือ การสนับสนุนจากผู้บริหาร การมีนโยบายที่ชัดเจน และการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ส่วนปัญหาที่พบคือครูมีภาระงานมากและงบประมาณจำกัด 4) ด้านการปรับปรุง แก้ปัญหาภาระงานครูด้วยการบูรณาการเรื่องบุหรี่เข้ากับการเรียนการสอนปกติ ทำงานเป็นทีมและกำหนดความรับผิดชอบอย่างชัดเจน และระดมทรัพยากรจากภาคีเครือข่าย

บทนำ

การบริหารสถานศึกษาในปัจจุบันมีความสำคัญอย่างยิ่งโดยเฉพาะในบริบทของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ต้องดูแลนักเรียนในช่วงวัยรุ่น ซึ่งเป็นวัยที่มีความเสี่ยงสูงต่อการเผชิญปัญหาต่าง ๆ รวมถึงความปลอดภัยในด้านต่าง ๆ การบริหารสถานศึกษาประกอบด้วย 4 ฝ่ายงานหลัก ได้แก่ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545, 2545) ซึ่งในส่วนของการบริหารทั่วไปนั้น มีการบริหารงานกิจการนักเรียน ซึ่งภาระงานที่สำคัญ มีบทบาทหน้าที่จัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างชัดเจน รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมีข้อมูลสารสนเทศ เกี่ยวกับผู้เรียนที่ครบถ้วนและเป็นปัจจุบันเพื่อช่วยให้ครูเข้าใจ เข้าถึง และพัฒนาผู้เรียน โดยผ่านกระบวนการวางแผน และการบริหารจัดการอย่างมีคุณภาพเพื่อสร้างคุณลักษณะพึงประสงค์ของผู้เรียนให้สอดคล้องกับสถานะเศรษฐกิจสังคม การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง สิ่งแวดล้อม เทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ต้องพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัย ภาคภูมิใจในความเป็นชาติไทย เกิดการเรียนรู้ระบบประชาธิปไตย เป็นต้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562) ในบริบทของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ต้องดูแลนักเรียนในช่วงวัยที่มีความเสี่ยงสูงต่อการใช้สารเสพติด โดยเฉพาะบุหรี่และบุหรี่ไฟฟ้า จึงเป็นประเด็นสำคัญที่ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสนใจและดำเนินการอย่างจริงจัง เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและเอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน

ปัญหาการใช้บุหรี่และบุหรี่ไฟฟ้าในสถานศึกษาเป็นประเด็นที่มีความรุนแรงมากขึ้นในปัจจุบัน โดยเฉพาะในกลุ่มนักเรียนระดับมัธยมศึกษาซึ่งอยู่ในช่วงวัยมีความอยากรู้ อยากทดลองใช้บุหรี่และบุหรี่ไฟฟ้า จากการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ (2564) พบว่า อัตราการสูบบุหรี่ของเยาวชนไทยอายุ 15-24 ปี มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี พ.ศ. 2564 มีอัตราการสูบบุหรี่ร้อยละ 19.4 เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 17.8 ในปี พ.ศ. 2560 นอกจากนี้ ยังพบว่ามีการใช้บุหรี่ไฟฟ้าเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในกลุ่มเยาวชน ซึ่งส่งผลกระทบต่อสุขภาพและพัฒนาการของเยาวชนเป็นอย่างมาก สถานการณ์ดังกล่าวจึงเป็นปัญหาสำคัญที่สถานศึกษาต้องเร่งดำเนินการป้องกัน ปรามปราม และปลูกฝังค่านิยมที่ถูกต้องเกี่ยวกับการไม่สูบบุหรี่ให้นักเรียน เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันและลดความเสี่ยงต่อการเสพติดบุหรี่และสารเสพติดอื่น ๆ ในอนาคตความปลอดภัยด้านบุหรี่และบุหรี่ไฟฟ้าในสถานศึกษา ถือเป็นหนึ่งประเด็นสำคัญ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ได้กำหนดนโยบายและมาตรการให้สถานศึกษา ในสังกัดได้ดำเนินการป้องกันควบคุม และแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของบุหรี่ไฟฟ้า (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2566) โดยร่วมมือกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) และมูลนิธิธรรมาภิบาลเพื่อการไม่สูบบุหรี่ ในการดำเนินโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ เพื่อส่งเสริมให้สถานศึกษาเข้าร่วมโครงการและดำเนินการตามมาตรฐานและเกณฑ์ที่กำหนด และมีการแบ่งระดับของโรงเรียนปลอดบุหรี่เป็น 4 ระดับ ได้แก่ 1) โรงเรียนปลอดบุหรี่ 2) โรงเรียนปลอดบุหรี่ต้นแบบระดับเงิน 3) โรงเรียนปลอดบุหรี่ต้นแบบระดับทอง และ 4) โรงเรียนปลอดบุหรี่ต้นแบบระดับเพชร นอกจากนี้ ยังมีการส่งเสริมให้สถานศึกษาที่ได้รับการรับรองเป็นโรงเรียนปลอดบุหรี่ต้นแบบระดับเพชร พัฒนาระดับเป็นศูนย์การเรียนรู้เพื่อโรงเรียนปลอดบุหรี่ เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้และแบบอย่างให้กับโรงเรียนอื่น ๆ ในการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูบบุหรี่ในสถานศึกษา (มูลนิธิธรรมาภิบาลเพื่อการไม่สูบบุหรี่, 2566) โรงเรียนดอยสะเก็ดวิทยาคม เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำอำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ที่เปิดสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 มีนักเรียนจำนวน 733 คน ส่วนใหญ่เป็นนักเรียนในช่วงวัยรุ่น โดยฝ่ายกิจการนักเรียนมักจะพบปัญหาความเสี่ยงของนักเรียนทั้งชายและหญิงเกี่ยวข้องกับการสูบบุหรี่ ซึ่งโรงเรียนได้มีบทลงโทษ มาตรการป้องกัน แก้ไขปัญหาการสูบบุหรี่ แต่ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาตามนโยบายที่โรงเรียนได้กำหนดไว้คือ นักเรียนโรงเรียนดอยสะเก็ดวิทยาคม ต้องไม่ยุ่งเกี่ยวกับการสูบบุหรี่และแอลกอฮอล์ ในขณะที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐานได้มีนโยบายความปลอดภัยด้านบุหรี่ในสถานศึกษาและมีจัดทำโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ ทางโรงเรียนดอยสะเก็ดวิทยาคมจึงเข้าร่วมโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ ในปีพ.ศ. 2559 ทำให้จำนวนผู้สูบบุหรี่ลดลง และยังคงมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องจนกระทั่งได้รับการรับรองเป็นโรงเรียนปลอดบุหรี่ต้นแบบระดับเงิน ในปีพ.ศ. 2560 โรงเรียนปลอดบุหรี่ต้นแบบระดับทอง ในปีพ.ศ. 2561 และพัฒนาการดำเนินงานจนได้รับการรับรองเป็นโรงเรียนปลอดบุหรี่ต้นแบบระดับเพชร ในปีพ.ศ. 2565 (โรงเรียนดอยสะเก็ดวิทยาคม, 2567) ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความมุ่งมั่นและความสำเร็จ ในการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูบบุหรี่ในสถานศึกษาต่อมาผู้บริหารสถานศึกษามีนโยบายว่า ควรที่จะพัฒนาโรงเรียนให้เป็นศูนย์การเรียนรู้เพื่อโรงเรียนปลอดบุหรี่ เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้และแบบอย่างให้กับโรงเรียนในพื้นที่ใกล้เคียง ตลอดจนสร้างเครือข่ายโรงเรียนปลอดบุหรี่ในระดับพื้นที่ ซึ่งในการยกระดับเป็นศูนย์การเรียนรู้เพื่อโรงเรียนปลอดบุหรี่นั้น โรงเรียนดอยสะเก็ดวิทยาคม จะต้องผ่านการประเมินตามเกณฑ์ที่กำหนด ประกอบด้วย 3 ด้านหลัก ได้แก่ 1) ด้านบรรยากาศและสภาพแวดล้อม 2)

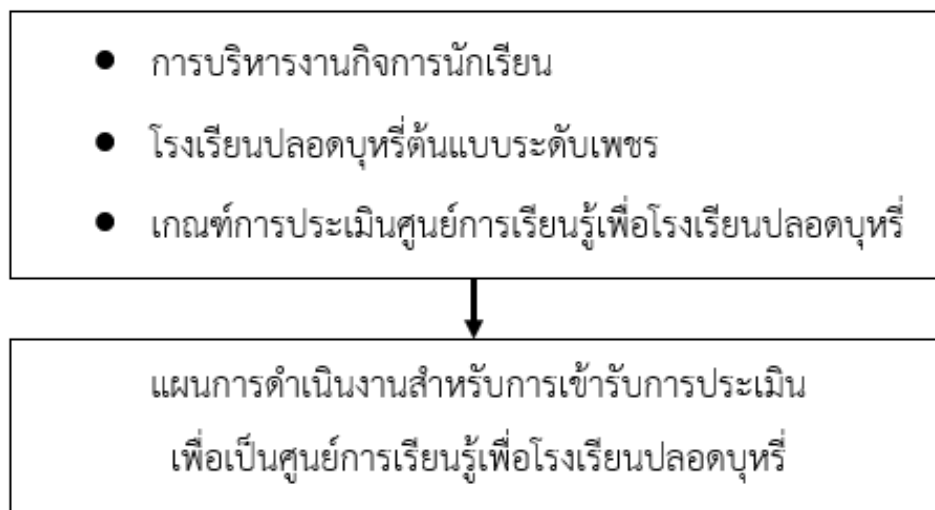

ด้านบุคลากร และ 3) ด้านกิจกรรมและกระบวนการ ทั้งนี้ โรงเรียนจะต้องจัดทำรายงานการดำเนินงานที่แสดงให้เห็นถึงการดำเนินการที่สอดคล้องกับเกณฑ์ การประเมินในแต่ละด้าน (เครือข่ายครูเพื่อโรงเรียนปลอดบุหรี่ และคณะ, 2566) จากหลักการและเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษา เรื่องการถอดบทเรียนวิธีการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้เพื่อโรงเรียนปลอดบุหรี่จากสถานศึกษาที่ได้รับการรับรองให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ เพื่อนำไปสู่การดำเนินการจัดทำแผนการดำเนินงานสำหรับการเข้ารับการประเมินเพื่อเป็นศูนย์การเรียนรู้เพื่อโรงเรียนปลอดบุหรี่ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิธีการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้เพื่อโรงเรียนปลอดบุหรี่จากสถานศึกษาที่ได้รับการรับรองให้เป็นศูนย์การเรียนรู้

กรอบแนวคิดการศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์การศึกษา เพื่อศึกษาวิธีการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้เพื่อโรงเรียนปลอดบุหรี่จากสถานศึกษาที่ได้รับการรับรองให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ ในการศึกษานี้ ผู้ศึกษามีวิธีการดำเนินการตามวัตถุประสงค์และคำถาม ตามหัวข้อดังนี้

1. การวิเคราะห์และสรุปประเด็นปัญหาในการศึกษา
2. สาเหตุและวิธีการจัดการปัญหา
3. กลุ่มเป้าหมาย
4. เครื่องมือในการตรวจสอบการจัดการปัญหา
5. การวิเคราะห์ผลการประเมินผล

การวิเคราะห์และสรุปประเด็นปัญหาในการศึกษา

จากการศึกษาสภาพปัญหาของโรงเรียนดอยสะเก็ดวิทยาคม พบว่าโรงเรียนได้ดำเนินการด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศ โดยโรงเรียนได้เข้าร่วมโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ ส่งผลให้จำนวนผู้สูบบุหรี่ลดลง และมีการพัฒนาการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องจนได้รับการรับรองเป็นโรงเรียนปลอดบุหรี่ต้นแบบระดับเงิน โรงเรียนปลอดบุหรี่ต้นแบบระดับทอง และได้รับการรับรองเป็นโรงเรียนปลอดบุหรี่ต้นแบบระดับเพชร ซึ่งสะท้อนถึงความมุ่งมั่นและความสำเร็จในการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศในสถานศึกษา

แต่ปัจจุบันพบว่า การดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศในสถานศึกษาของโรงเรียน ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ทั้งหมดตามนโยบายที่กำหนดไว้คือ นักเรียนโรงเรียนดอยสะเก็ดวิทยาคมต้องไม่ยุ่งเกี่ยวกับการสูบบุหรี่และแอลกอฮอล์ ประเด็นปัญหาดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า การดำเนินงานในรูปแบบเดิมยังไม่สามารถ ลดจำนวนของนักเรียนที่สูบบุหรี่ได้หมดตามที่ได้ตามที่มุ่งหวังไว้ และผู้บริหารสถานศึกษามีนโยบายที่จะพัฒนาโรงเรียนให้เป็นศูนย์การเรียนรู้เพื่อโรงเรียนปลอดบุหรี่ เพื่อลดจำนวนการสูบบุหรี่ของนักเรียน และเป็นแหล่งเรียนรู้และแบบอย่างให้กับโรงเรียนในพื้นที่ใกล้เคียง ตลอดจนสร้างเครือข่ายโรงเรียนปลอดบุหรี่ในระดับพื้นที่ แต่การยกระดับดังกล่าวจำเป็นต้องผ่านการประเมินตามเกณฑ์ที่กำหนด 3 ด้านหลัก ได้แก่ 1) ด้านบรรยากาศและสภาพแวดล้อม 2) ด้านบุคลากร และ 3) ด้านกิจกรรมและกระบวนการ ซึ่งโรงเรียนยังขาดการดำเนินงานที่ชัดเจนสำหรับการเข้ารับการประเมินเพื่อเป็นศูนย์การเรียนรู้เพื่อโรงเรียนปลอดบุหรี่

สาเหตุและวิธีการจัดการปัญหา

สภาพปัญหาดังกล่าว จึงนำมาสู่การวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นว่า สภาพปัญหาของโรงเรียนดอยสะเก็ดวิทยาคม มีสาเหตุหลักจากการดำเนินงานตามเกณฑ์การประเมินศูนย์การเรียนรู้เพื่อโรงเรียนปลอดบุหรี่ ที่ยังไม่มี ความชัดเจน ในการปฏิบัติงานทั้ง 3 ด้าน ดังนั้นทางโรงเรียนจึงได้มีการจัดการปัญหาดังกล่าว โดยเริ่มจากการศึกษาวิธีการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้เพื่อโรงเรียนปลอดบุหรี่จากสถานศึกษาที่ได้รับการรับรองให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ เพื่อจะนำไปสู่จัดทำแผนการดำเนินงานสำหรับการเข้ารับการประเมินเป็นศูนย์การเรียนรู้เพื่อโรงเรียนปลอดบุหรี่ ของโรงเรียนดอยสะเก็ดวิทยาคมต่อไป ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้มีวิธีการดำเนินการตามวัตถุประสงค์และคำถามการศึกษา ดังนี้

คำถามการศึกษา ข้อที่ 1 วิธีการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้เพื่อโรงเรียนปลอดบุหรี่จากสถานศึกษาที่ได้รับการรับรองให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ เป็นอย่างไร ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่

1. กลุ่มเป้าหมายที่เป็นครูแกนนำโรงเรียนปลอดบุหรี่ต้นแบบโรงเรียนดอยสะเก็ดวิทยาคม จำนวน 10 คน

2. กลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้บริหารและครูแกนนำศูนย์การเรียนรู้เพื่อโรงเรียนปลอดบุหรี่ โรงเรียนทางดงรัฐราษฎร์อุปถัมภ์ ซึ่งเป็นโรงเรียนที่ได้รับการรับรองให้เป็นศูนย์การเรียนรู้เพื่อโรงเรียนปลอดบุหรี่ จำนวน 3 คน รวมทั้งหมดจำนวน 13 คน

เครื่องมือในการตรวจสอบการจัดการปัญหา

เครื่องมือในการตรวจสอบการจัดการปัญหาคือ แบบตรวจสอบรายการ และแบบบันทึกการสัมภาษณ์

การสร้างเครื่องมือในการตรวจสอบการจัดการปัญหา

ผู้ศึกษามีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือในการตรวจสอบการจัดการปัญหา ดังนี้

1. แบบตรวจสอบรายการ

1.1 ผู้ศึกษาทำการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานและเกณฑ์การประเมินของศูนย์การเรียนรู้เพื่อโรงเรียนปลอดบุหรี่ เพื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการสร้างแบบตรวจสอบรายการ

1.2 กำหนดหัวข้อ ประเด็นรายการที่ต้องการตรวจสอบรายการเกี่ยวกับการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้เพื่อโรงเรียนปลอดบุหรี่ ซึ่งมีรายการตรวจสอบการดำเนินงานแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านบรรยากาศและสภาพแวดล้อม จำนวน 6 ข้อ 2) ด้านบุคลากร จำนวน 8 ข้อ และ 3) ด้านกิจกรรมและกระบวนการ จำนวน 27 ข้อ

1.3 นำแบบตรวจสอบรายการที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อขอคำแนะนำและปรับปรุงแก้ไขความถูกต้อง

1.4 นำแบบตรวจสอบรายการไปปรับปรุงแก้ไขตามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

1.5 นำแบบตรวจสอบรายการที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ที่มีความเชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ด้านภาษา และด้านวัดและประเมินผล ตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้ววิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC)

1.6 ผู้ศึกษาปรับปรุงแก้ไขแบบตรวจสอบรายการตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาและให้ความเห็นชอบ โดยเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.67 - 1.00 ในกรณีที่บางข้อคำถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องต่ำกว่า 0.67 ผู้ศึกษาได้นำไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไขหรือตัดทิ้ง

1.7 ผู้ศึกษานำแบบตรวจสอบรายการฉบับสมบูรณ์ไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมายต่อไป

2. คำถามและแบบบันทึกการสัมภาษณ์

2.1 ผู้ศึกษาทำการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานและเกณฑ์การประเมินของศูนย์การเรียนรู้เพื่อโรงเรียนปลอดบุหรี่ เพื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการสร้างคำถามและแบบบันทึกการสัมภาษณ์

2.2 กำหนดหัวข้อ ประเด็นรายการที่ต้องการถามเกี่ยวกับการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้เพื่อโรงเรียนปลอดบุหรี่ ซึ่งมีประเด็นคำถามแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการวางแผน 2) ด้านการปฏิบัติงาน 3) ด้านการตรวจสอบ และ 4) ด้านการปรับปรุง

2.3 นำคำถามและแบบบันทึกการสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อขอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

2.4 นำคำถามและแบบบันทึกการสัมภาษณ์ไปปรับปรุงแก้ไขตามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

2.5 นำคำถามและแบบบันทึกการสัมภาษณ์ที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขที่มีความสมบูรณ์ไปทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมายอื่น จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความเข้าใจที่ตรงกัน จากนั้นนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ผู้ศึกษาได้ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์จากคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์เข้าเก็บข้อมูลในโรงเรียนทางดงรัฐราษฎร์อุปถัมภ์ อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่
2. ผู้ศึกษาส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนทางดงรัฐราษฎร์อุปถัมภ์ และขอคำแนะนำการสัมภาษณ์เมื่อวันที่ 24-31 มกราคม 2568
3. การตรวจสอบการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้เพื่อโรงเรียนปลอดบุหรี่โรงเรียนทางดงรัฐราษฎร์อุปถัมภ์ และสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย โดยผู้ศึกษาและคณะครูแกนนำทำการจัดบันทึกด้วยตนเอง
4. จากนั้นผู้ศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูล และทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ผลการประเมินผลการจัดการปัญหา

ผู้ศึกษาและคณะครูแกนนำนำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์ผลการประเมินผลการจัดการปัญหา โดยการวิเคราะห์เนื้อหา และนำเสนอเป็นความเรียง

ผลการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ เพื่อศึกษาวิธีการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้เพื่อโรงเรียนปลอดบุหรี่จากสถานศึกษาที่ได้รับการรับรองให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ ผู้ศึกษานำเสนอผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาวิธีการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้เพื่อโรงเรียนปลอดบุหรี่จากสถานศึกษาที่ได้รับการรับรองให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ผลการศึกษาวิธีการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้เพื่อโรงเรียนปลอดบุหรี่จากสถานศึกษาที่ได้รับการรับรองให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ ผู้ศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผลการตรวจสอบรายการการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้เพื่อโรงเรียนปลอดบุหรี่จากสถานศึกษาที่ได้รับการรับรองให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ผู้ศึกษาและคณะครูแกนนำโรงเรียนปลอดบุหรี่โรงเรียนดอย

สะเก็ดวิทยาคมได้เข้าศึกษา ดูงานเกี่ยวกับวิธีการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้เพื่อโรงเรียนปลอดบุหรี่ โรงเรียนหางดงรัฐราษฎร์อุปถัมภ์ โดยทำการตรวจสอบรายการการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้เพื่อโรงเรียนปลอดบุหรี่ และมีผลการตรวจสอบรายการการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้เพื่อโรงเรียนปลอดบุหรี่จากสถานศึกษาที่ได้รับ การรับรองให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ มีรายละเอียดดังตารางที่ 1 ดังนี้

ที่	รายการ	ผลการตรวจสอบ		ระดับคะแนน
		มี/ข้อ	ไม่มี	
1.	ด้านบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม (18 คะแนน)	6		17
2.	ด้านบุคลากร (24 คะแนน)	8		22
3.	ด้านกิจกรรมและกระบวนการ (33 คะแนน)	27		33
รวม		41 ข้อ		72 คะแนน

ตารางที่ 1 ผลการตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานของของศูนย์การเรียนรู้เพื่อโรงเรียนปลอดบุหรี่ โรงเรียนหางดงรัฐราษฎร์อุปถัมภ์ (75 คะแนน)

จากตารางที่ 1 ผลการตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานของของศูนย์การเรียนรู้ เพื่อโรงเรียนปลอด บุหรี่ โรงเรียนหางดงรัฐราษฎร์อุปถัมภ์ ผู้ศึกษาและคณะครูแกนนำต้นแบบโรงเรียนปลอดบุหรี่ โรงเรียนดอย สะเก็ดวิทยาคม พบว่า โรงเรียนหางดงรัฐราษฎร์อุปถัมภ์ มีการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้เพื่อโรงเรียนปลอด บุหรี่ ครบทุกด้าน เป็นไปตามเกณฑ์การประเมิน โดยผู้ศึกษาและคณะครูแกนนำโรงเรียนปลอดบุหรี่โรงเรียน ดอย สะเก็ดวิทยาคม ได้ตรวจสอบรายการการดำเนินงานและประเมินเป็นรายด้าน ดังนี้

1. การดำเนินงานด้านบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีคะแนนเต็มทั้งหมด 18 คะแนน มีการดำเนินงาน ครบทั้ง 6 ข้อ และประเมินให้ไ้ระดับคะแนน ทั้งหมด 17 คะแนน เนื่องจากผู้ศึกษา และคณะครูแกนนำ พบว่า การดำเนินงานเกี่ยวกับการมีบรรยากาศของโรงเรียนปลอดบุหรี่พร้อมให้เรียนรู้ได้ยังเป็นไปตามลักษณะทั่วไป

2. การดำเนินงานด้านบุคลากรสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีคะแนนเต็มทั้งหมด 24 คะแนน มีการดำเนินงานครบทั้ง 8 ข้อ และประเมินให้ไ้ระดับคะแนน ทั้งหมด 22 คะแนน เนื่องจากผู้ศึกษาและคณะครูแกนนำ พบว่า การ ดำเนินงานเกี่ยวกับการมีผู้เชี่ยวชาญภายในโรงเรียนที่สามารถให้คำปรึกษาแก่โรงเรียนที่สนใจในการดำเนินงาน 7 มาตรการเพื่อโรงเรียนปลอดบุหรี่ (ภาพรวมการดำเนินงานทั้งหมด) ยังไม่มีการนำเสนอแฟ้มผลงานจากโรงเรียน เครือข่าย และไม่มีบุคลากรจากโรงเรียนเครือข่ายมานำเสนอผลงาน

3. การดำเนินงานด้านกิจกรรมและกระบวนการซึ่งมีคะแนนเต็มทั้งหมด 33 คะแนน มีการดำเนินงานครบ ทั้ง 27 ข้อ และประเมินให้ไ้ระดับคะแนน ทั้งหมด 33 คะแนน เนื่องจากผู้ศึกษาและคณะครูแกนนำโรงเรียน ต้นแบบปลอดบุหรี่ พบว่า สามารถดำเนินงานในกิจกรรมและกระบวนการครบ ทุกรายการและเป็นไปตามเกณฑ์ การประเมิน

ผู้ศึกษาได้สรุปผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์การศึกษา ดังนี้ ผลการศึกษาวิธีการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้เพื่อโรงเรียนปลอดบุหรี่จากสถานศึกษาที่ได้รับการรับรองให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ พบว่า โรงเรียนมีการดำเนินงานครบทั้ง 3 ด้านตามเกณฑ์การประเมิน ได้แก่ ด้านบรรยากาศและสภาพแวดล้อม ด้านบุคลากร และด้านกิจกรรมและกระบวนการ โดยมีการดำเนินงานทั้งหมด 41 ตัวชี้วัด และได้รับคะแนนการประเมิน 72 คะแนน จากคะแนนเต็ม 75 คะแนน (ผ่านเกณฑ์การประเมิน 65 คะแนนขึ้นไป) และมีวิธีการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ โดยแบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่

1) ด้านการวางแผน โรงเรียนทางดงรัฐราษฎร์อุปถัมภ์มีนโยบายที่ชัดเจนจากผู้บริหารที่ประกาศให้บุคลากรปฏิบัติตาม มีการจัดโครงสร้างการบริหารและออกคำสั่งดำเนินการตาม 7 มาตรการโรงเรียนปลอดบุหรี่ มีการมอบหมายให้ฝ่ายกิจการนักเรียนรับผิดชอบโครงการตามแผนปฏิบัติการประจำปี และได้รับการสนับสนุนสื่อการเรียนรู้จากหน่วยงานภายนอก เช่น หน่วยงานสาธารณสุขประจำอำเภอและสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

2) ด้านการปฏิบัติงาน โรงเรียนดำเนินงานตามแผนโดยกำหนดบทบาทหน้าที่ชัดเจน โดยผู้บริหารทำหน้าที่สนับสนุนทรัพยากร ครูถ่ายทอดความรู้และเป็นพี่เลี้ยงโรงเรียนเครือข่าย มีนักเรียนแกนนำชมรม Gen Z ร่วมจัดกิจกรรมรณรงค์และประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อโซเชียลมีเดีย มีการพัฒนาบุคลากรให้เป็นผู้เชี่ยวชาญ มีการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ด้วยมุมความรู้และนิทรรศการ บูรณาการเรื่องบุหรี่ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก

3) ด้านการตรวจสอบ พบว่า ปัจจัยแห่งความสำเร็จคือการสนับสนุนจากผู้บริหาร นโยบายที่ชัดเจน และการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ส่วนปัญหาที่พบคือ ครูมีภาระงานมาก ในช่วงแรกรยังขาดความเข้าใจในการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ และมีงบประมาณจำกัด ซึ่งบางกิจกรรมใช้งบประมาณเกินกว่าที่ตั้งไว้

4) ด้านการปรับปรุง โรงเรียนแก้ปัญหาภาระงานครูด้วยการบูรณาการเรื่องบุหรี่เข้ากับการเรียนการสอน ปกติ ทำงานเป็นทีมและกระจายงาน ส่วนปัญหางบประมาณแก้ไขด้วยการระดมทรัพยากรจากภาคีเครือข่าย เช่น สมาคมศิษย์เก่า ผู้ปกครอง และหน่วยงานต่าง ๆ ในชุมชน

อภิปรายผล

ในการศึกษาเรื่อง วิธีการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้เพื่อโรงเรียนปลอดบุหรี่จากสถานศึกษาที่ได้รับการรับรองให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ ผู้ศึกษาพบประเด็นที่น่าสนใจ จึงนำมาอภิปรายผล ดังนี้ ผลการศึกษาวิธีการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้เพื่อโรงเรียนปลอดบุหรี่ จากสถานศึกษาที่ได้รับการรับรองให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ พบว่า ความสำเร็จในการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้เพื่อโรงเรียนปลอดบุหรี่ เกิดจากปัจจัยสำคัญหลายประการ โดยเฉพาะการมีนโยบายที่ชัดเจนจากผู้บริหารที่สอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562) เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ การบูรณาการเรื่องบุหรี่เข้ากับการเรียนการสอนในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ซึ่งจะช่วยลดภาระงานครู ตามที่เครือข่ายครูเพื่อโรงเรียนปลอดบุหรี่ (2566) ได้เสนอไว้ นอกจากนี้การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกจะสามารถช่วยสนับสนุนทรัพยากรในการนำมาใช้ดำเนินการในศูนย์การเรียนรู้ และการมีส่วนร่วมของนักเรียนแกนนำผ่านชมรม Gen Z ช่วยขับเคลื่อนกิจกรรม

ตามได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของโครงการและแนวคิดของมูลนิธิธรรมรักษ์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ (2566) สำหรับการจัดการปัญหาและอุปสรรคอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะปัญหาภาระงานครูและงบประมาณที่จำกัด แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียน

สรุป

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาวิธีการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้เพื่อโรงเรียนปลอดบุหรี่จากสถานศึกษาที่ได้รับการรับรองให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ศึกษา ได้แก่ 1) กลุ่มเป้าหมายที่เป็นครูแกนนำโรงเรียนปลอดบุหรี่ต้นแบบโรงเรียนดอยสะเก็ดวิทยาคม จำนวน 10 คน และ 2) กลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้บริหารและครูแกนนำศูนย์การเรียนรู้เพื่อโรงเรียนปลอดบุหรี่ โรงเรียนทางดงรัฐราษฎร์อุปถัมภ์ จำนวน 3 คน เครื่องมือในการศึกษา ได้แก่ 1) แบบตรวจสอบรายการ และ 2) แบบบันทึกการสัมภาษณ์ วิธีการดำเนินการศึกษาใช้การศึกษาจากกรณีศึกษาโรงเรียนทางดงรัฐราษฎร์อุปถัมภ์ ซึ่งเป็นโรงเรียนที่ได้รับการรับรองให้เป็นศูนย์การเรียนรู้เพื่อโรงเรียนปลอดบุหรี่ โดยมีดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาและนำเสนอเป็นความเรียง

ข้อเสนอแนะ

การศึกษานี้ ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษา และข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป ดังนี้

1. สถานศึกษาควรนำผลการศึกษาวิธีการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้เพื่อโรงเรียนปลอดบุหรี่ จากสถานศึกษาที่ได้รับการรับรองให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ ไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการจัดทำแผนการดำเนินงานสำหรับการเข้ารับการประเมินเป็นศูนย์การเรียนรู้เพื่อโรงเรียนปลอดบุหรี่ต่อไป
2. สถานศึกษาควรจัดสรรงบประมาณสำหรับการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้เพื่อโรงเรียนปลอดบุหรี่อย่างเพียงพอและเหมาะสม พร้อมทั้งวางแผนการระดมทรัพยากรจากภาคีเครือข่าย

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้เพื่อโรงเรียนปลอดบุหรี่ในบริบทที่แตกต่างกัน เช่น โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดใหญ่

เอกสารอ้างอิง

- เครือข่ายครูเพื่อโรงเรียนปลอดบุหรี่. (2556). คู่มือเกณฑ์มาตรฐานการรับรองโรงเรียนปลอดบุหรี่และโรงเรียนปลอดบุหรี่ต้นแบบ. <https://www.smokefreeschool.net/>
- เครือข่ายครูเพื่อโรงเรียนปลอดบุหรี่. (2567). แนวทางการดำเนินงานเพื่อโรงเรียนปลอดบุหรี่. <https://www-smokefreeschool.net/>
- เฉลิมพล พาตา. (2567). การยกระดับการบริหารสถานศึกษาพอเพียงเพื่อเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างยั่งยืนของโรงเรียนดอยเต่าวิทยาคม [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่]. ฐานข้อมูลงานวิจัยไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูบบุหรี่และการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานศึกษา. <http://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=47526&Key=news-research>
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2566). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรการส่งเสริมการเรียนรู้โทษของการสูบบุหรี่ไฟฟ้าที่มีผลต่อสุขภาพสำหรับสถานศึกษาในสังกัดหรือในกำกับกระทรวงศึกษาธิการ. <https://www.moe.go.th/>
- กองงานคณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ. (2564). คู่มือการขับเคลื่อนสถานศึกษาปลอดบุหรี่ สำหรับสถานศึกษาต่ำกว่าระดับอุดมศึกษา. <https://www.thaihealth.or.th/Books/669/>
- ชัยวุฒิ ครุฑมาศ. (2564). การพัฒนาต้นแบบศูนย์การเรียนรู้การพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักทฤษฎีใหม่ประยุกต์สู่ "โคก หนอง นา พัฒนาชุมชน" ศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชนนครศรีธรรมราช [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช]. ฐานข้อมูลงานวิจัยไทย.
- ณปัทม นฤคนธ์. (2564). การพัฒนารูปแบบการส่งเสริมป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา]. ฐานข้อมูลงานวิจัยไทย.
- ณัฐศรีพันธุ์ พรหมเผ่า. (2567). รูปแบบการบริหารความร่วมมือพหุภาคีเพื่อพัฒนาศูนย์การเรียนรู้สิ่งแวดล้อมศึกษาโรงเรียนบ้านน้ำมิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยพะเยา]. ฐานข้อมูลงานวิจัยไทย.
- นันทวดี พุ่มเกิด. (2564). รูปแบบการบริหารสถานศึกษาพอเพียงสู่ศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์]. ฐานข้อมูลงานวิจัยไทย.
- ประกิต วาทีสาธกกิจ. (2563). โรงเรียนปลอดบุหรี่: กลไกสำคัญในการป้องกันนักสูบหน้าใหม่. https://www-ashthailand.or.th/th/article_page.php?id=2375
- พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560. (2560, เมษายน 5). ราชกิจจานุเบกษา, 134(39 ก), 27–54.
- พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546. (2546, ตุลาคม 2). ราชกิจจานุเบกษา, 120(95 ก), 1–29.

- มูลนิธิธรรมาภรณ์เพื่อการไม่สูบบุหรี่. (2563). แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนปลอดบุหรี่. <https://www-smokefreeschool.net/>
- มูลนิธิธรรมาภรณ์เพื่อการไม่สูบบุหรี่. (2564). ความสำคัญของโรงเรียนปลอดบุหรี่ในการสร้างบรรทัดฐานทางสังคม. <https://www.smokefreeschool.net/>
- รัศมี ศรีนนท์. (2566). การถอดบทเรียนโครงการโรงเรียนปลอดบุหรี่ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา]. ฐานข้อมูลงานวิจัยไทย.
- วรณัฐ ปานคุ้ม. (2561). การจัดทำแผนกลยุทธ์การพัฒนาสถานศึกษาพอเพียงเพื่อเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาศึกษาของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 13 จังหวัดอุดรธานี [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี]. ฐานข้อมูลงานวิจัยไทย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2565). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579. <http://www.onec.go.th/>
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (2565). ความสำคัญของโรงเรียนปลอดบุหรี่ในการปกป้องสุขภาพนักเรียน. <https://www.thaihealth.or.th/>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554). แนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา. โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). มาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2560 (ปรับปรุง พ.ศ. 2562). โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2564). แนวทางการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2566). แนวทางการป้องกัน ควบคุม และแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของบุหรี่ไฟฟ้า กรณีพบผู้ครอบครอง หรือเสพหรือรับไว้ซึ่งบุหรี่ไฟฟ้าในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. <https://www.obec.go.th/>
- (2564). ความสำคัญของโรงเรียนปลอดบุหรี่ในการสร้างค่านิยมไม่สูบบุหรี่. https://www-ashthailand.or.th/th/article_page.php?id=2490
- Anderson, L., Wang, Y., & Thompson, R. (2019). Smoke-free school hours policy implementation: A systematic review. *Health Education Research*, 34(2), 156–169. <https://doi.org/10.1093/her/cyz002>
- Lui, C. K., Wohlfeiler, D., Sung, H. Y., Zhang, X., & Glantz, S. A. (2023). Factors associated with adoption of 100% smoke- and tobacco-free policies in California community colleges, 2003–2019. *Preventive Medicine Reports*, 32, 102116. <https://doi.org/10.1016/j.pmedr.2023.102116>

